

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

**KLAGE FRA A PÅ TINGRETTSDOMMER B OG SORENSKRIVER C VED
X TINGRETT. SAK 63/05.**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 29. august 2005 truffet vedtak i ovennevnte sak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev av 2. juni 2005 har A inngitt klage på tingrettsdommer B og sorenskriver C ved X tingrett. Klagen gjelder forhold omkring gjennomføring av dokumentinnsyn. Klagen er forelagt tingrettsdommer B og sorenskriver C til uttalelse. A har kommentert de innklagedes uttalelser i brev av 8. juli 2005.

Saksforholdet er i korthet følgende:

A tok den 27. mai 2005 telefonisk kontakt med X tingrett med ønske om innsyn i rettsbøker i en avsluttet erstatningssak der han hadde opptrådt som part. Saken var rettskraftig avgjort høsten 2004.

A møtte opp i tingretten samme dag for å se gjennom rettsbøkene fra første- og anneninstansens behandling av saken. Innsynet i rettsbøkene ble gjennomført på et eget rom med tingrettsdommer B til stede.

Senere samme dag sendte A et brev til sorenskriver C hvor han klaget over måten innsynet var blitt gjennomført på; den tid som var satt av, manglende kopiering av saksdokumenter, spørsmål fra tingrettsdommeren om bakgrunnen for ønsket om dokumentinnsyn m.v. A fremsatte i samme brev forslag til innsynsrutiner for gjennomføringen av dokumentinnsyn i tingretten. Sorenskriver C besvarte henvendelsen ved brev av 31. mai 2005.

Sorenskriveren opplyste at han ikke var kjent med at innsynsretten tidligere hadde skapt problemer i X tingrett, og at han heller ikke kjente til noen instruksjoner som regulerte hvordan innsynet skulle foregå. A ble i samme brev gjort oppmerksom på muligheten for å innklage forholdet for Tilsynsutvalget for dommere.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Tingrettsdommer B håndterte ikke gjennomføringen av A's innsyn i saken på en fullgod måte.

For det første ble han nektet kopi av flere dokumenter han mente han tidligere ikke hadde sett, bl.a. to forkynninger for motparten. Tingrettsdommer B oppga ingen lovhjemmel for nektelsen.

Da A oppdaget dokumenter han ikke hadde sett før og ønsket kopi av, spurte tingrettsdommeren hva han skulle med disse dokumentene. Etter å kun ha fått kastet hastige blikk på dokumentene, hadde han ikke noe svar på rede hånd. Parter og prosessfullmektiger har ikke noen plikt til å angi hva de skal bruke dokumentinnsynet til, heller ikke når det gjelder enkeltdokumenter.

Videre følte han seg utsatt for et sterkt tidspress under gjennomgangen av rettsbøkene. Han ble i utgangspunktet fortalt at gjennomgangen burde la seg gjennomføre på fem minutter. Gjennomgangen viste seg å ta om lag 15-20 minutter, men det hele var preget av hastverk og et tydelig ønske fra dommerens side om å få det overstått raskest mulig. A's ønske om selv å gjennomgå rettsbøkene ble ikke imøtekommet. A var henvist til å se på at tingrettsdommeren bladde gjennom bøkene. Dette fungerte dårlig for A som følte at han i praksis ikke fikk tid til å kontrollere at han hadde dokumentene fra før.

Når det gjelder sorenskriver C's uttalelse, anfører klageren bl.a.:

”Fra svaret fra C, med henvisning til tvml. § 135, kan jeg ikke se at innsynet kunne begrenses, bli utsatt for tidspress eller mangelfull kopiering (det var snakk om ca. 4-5 sider i tillegg til de ca. 16 sider jeg hadde fått) eller trengte noen forklaring hva det skulle brukes til. Jeg mener også ordlyden ”rett til på rettens kontor å undersøke rettsbøker” – i en naturlig forståelse av den – tilsier at parten selv kan bla gjennom rettsboka i eget tempo, og selv velge hvilke dokumenter som er av interesse – som fortjener nærmere interesse, og hvilke som ikke er det. Slik ble det ikke praktisert overfor meg, størstedelen av rettsboka var det ansvarshavende dommer som bladde i gjennom, mot mitt ønske...”

Tingrettsdommeren utviste en opptreden som ligger i grenseland mellom ”arroganse, tilkjennegjort antipati og sjikane”.

Hva gjelder sorenskriver C's håndtering av saken, uttales bl.a. følgende:

”Sorenskriver C har 1) ikke ettersendt de manglende kopier, 2) ikke imøtegått at ansvarshavende dommer kan kreve viten om hva dokumentinnsynet og kopiert materiale skal brukes til, og 3) ikke imøtegått at den måten innsynet som beskrevet foregikk på. De tre forhold påklages.”

For øvrig er det blitt registrert feil rettskraftstidspunkt i tingrettens registre. Lagmannsretten har registrert den korrekte dato. Opplysningene i tingrettens sakbehandlingssystem lar seg etter det opplyste ikke rette opp, og det er bekymringsfullt at mulige interesserte vil kunne bli gitt uriktige opplysninger.

Endelig anmodes Tilsynsutvalget om å behandle de forslag til innsynsrutiner klageren fremsatte i sitt brev til X tingrett av 27. mai 2005.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Den dagen A møtte opp i tingretten var han vakthavende dommer, og ble tilkalt av en av funksjonærene for å besvare de mange spørsmål A reiste. Han tok med seg saksmappen og inviterte A inn på et møterom for det tilfelle at spørsmålene var av sensitiv karakter.

Fra uttalelsen siteres:

”A opplyste at han hadde hørt at det skulle finnes en rettsbok fra hovedforhandlingen. Jeg orienterte han om at det forelå en håndskrevet rettsbok både fra tingretts- og lagmannsrettsbehandlingen. Han hadde en del spørsmål knyttet til hva som normalt fremgikk av en slik rettsbok og hvordan de ble ført. A ønsket en kopi av rettsbøkene noe jeg opplyste at han kunne få.

I møtet fikk jeg det inntrykk at A ikke var kjent med at alle sakens dokumenter, også de fra ankeinstansen, var returnert og arkivert i tingretten. Han hadde i denne forbindelse en rekke spørsmål om hvordan og hvor lenge de ble arkivert, hvordan dokumentene var ordnet m.v. Dette gjorde at jeg måtte vise A hvordan systematikken var. Han hadde også spørsmål til flere av dokumentene og det resulterte i at jeg bladde gjennom dokumentene sammen med A samtidig som han fikk svar på de spørsmål han hadde. I denne forbindelse ønsket han kopiert flere av dokumentene, noe som også ble etterkommet. Det ble aldri satt noen vilkår for dokumentinnsynet eller lagt begrensninger i innsynet på noen måte.”

A's ønsker ble etterkommet og han ble behandlet på en høflig og imøtekommende måte. Dommeren stiller seg på denne bakgrunn uforstående til A's klage, ikke minst når det gjelder påstandene om at han opptrådte arrogant m.v.

Innklagede –sorenskriver C – uttaler følgende:

”A's skriv av 27.5.05 og 2.6.05, sammenholdt med minst en tidligere klagesak til tilsynsutvalget i samme sakskompleks, taler etter mitt syn for seg selv. A synes å mistro de fleste, og har en virkelighetsbeskrivelse som jeg ikke deler. Vi har brukt mye tid og krefter på A, trolig mer enn vi burde. Ytterligere kommentarer har jeg ikke.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstolloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

A og tingrettsdommer B er åpenbart uenige om hvorledes møtet foregikk da de sammen gjennomgikk A's saksmappe. Uenigheten gjelder både i hvilken utstrekning klageren fikk kopier, og hvilken holdning tingrettsdommeren utviste overfor ham. Her står påstand mot påstand, og ingen andre var til stede. Tilsynsutvalget kan på dette grunnlag ikke finne det godtgjort at tingrettsdommer B har opptrådt i strid med god dommerskikk.

A har tidligere oversendt detaljerte forslag til innsynsrutiner til sorenskriver C. Sorenskriveren besvarte den gang hans henvendelse ved brev av 31. mai 2005, som er fremlagt for utvalget. I dette brevet opplyser sorenskriveren bl.a. om tvistemålsloven § 135, som regulerer parters ”rett til på rettens kontor å undersøke rettsbøker og dokumenter som vedkommer saken, og kan forlange utskrifter av dem.” Det fremgår videre av sorenskriverens brev at denne ordningen ikke tidligere har skapt problemer ved embetet, og at han har lest klagerens forslag til innsynsrutiner.

Tilsynsutvalget er ikke kjent med at det er gitt sentrale forskrifter eller på annen måte utarbeidet rutiner for praktisering av innsynsretten, med unntak av de rutiner de enkelte embeter selv måtte ha etablert. Det faller utenfor utvalgets kompetanseområde å skulle foreta seg noe i denne anledning. Klageren kan eventuelt ta dette opp med Domstoladministrasjonen (som er noe annet enn Tilsynsutvalget, som utelukkende har sitt sekretariat og postadresse der). Utvalget har ingen formening om i hvilken utstrekning en slik henvendelse vil bli fulgt opp, og utvalget finner heller ikke grunn til å foreta seg noe i den anledning.

Tilsynsutvalget kan ikke se at sorenskriver C har gjort seg skyldig i brudd på god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere har etter dette fattet slikt enstemmig
vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver C eller tingrettsdommer B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.